คำแนะนำ

การตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ CT Scan

โดย... งานพยาบาลรังสีวินิจฉัยและรังสีร่วมรักษา

งานการพยาบาลตรวจรักษาพิเศษ โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี

CT Scan คือ อะไร?

CT Scan หรือ การตรวจเอกซเรย์คอมพิวเตอร์

คือ การตรวจทางการแพทย์ที่ใช้รังสีเอกซ์ร่วมกับคอมพิวเตอร์ เพื่อสร้างภาพอวัยวะภายในร่างกายในลักษณะตัดขวาง หรือ 3 มิติ ช่วยให้แพทย์สามารถมองเห็นรายละเอียดของกระดูก กล้ามเนื้อ ไขมัน อวัยวะ และหลอดเลือดได้อย่างชัดเจน

CT scan มีประโยชน์อย่างไร

วินิจฉัยโรค:

ตรวจหาความผิดปกติ เช่น เนื้องอก การบาดเจ็บ การอักเสบ หรือภาวะเลือดออกในอวัยวะต่างๆ

วางแผนการรักษา:

ช่วยให้แพทย์วางแผนการรักษาได้อย่างเหมาะสม เช่น การผ่าตัด หรือการให้ยา

ติดตามผลการรักษา:

ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของอวัยวะหรือเนื้องอกระหว่างการรักษา

การเตรียมตัวรับการตรวจ CT Scan

- ก่อนทำ CT Scan ผู้ป่วยควรสวมเสื้อผ้าหลวม ๆที่ไม่มีส่วนประกอบของโลหะ เช่น ซิป เข็มขัด ถอดแว่นตา ฟันปลอม และไม่สวมเครื่องประดับในบางกรณี ผู้ป่วยอาจต้องเปลี่ยนใส่ชุดที่ทางโรงพยาบาลจัดให้ เพื่อให้สะดวกต่อการฉายรังสีและสร้างภาพ
- สำหรับผู้ป่วยที่ต้องการเอกซเรย์ช่องท้อง แพทย์อาจแนะนำให้งดอาหารเป็นเวลา 4-6 ชั่วโมงก่อนทำ CT Scan เพื่อไม่ให้รบกวนผลการตรวจ และให้ได้ภาพฉายที่ชัดเจน หรือแพทย์อาจให้รับประทานยาระบายก่อนการทำ CT Scan
- เมื่อเจ้าหน้าที่คัดกรองก่อนรับการตรวจ ผู้ป่วยควรแจ้งให้แพทย์ทราบถึงประวัติทางการแพทย์ การแพ้ยา ปัญหา และภาวะทางสุขภาพอื่นที่สำคัญ เช่น

-กำลังตั้งครรภ์ หรือคาดว่าอาจตั้งครรภ์อยู่

-เป็นหอบหืด, มีปัญหาเกี่ยวกับไต, โรคหัวใจ, หรือมีภาวะหัวใจล้มเหลว เป็นมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิด Multiple Myeloma, เป็นโรคเบาหวาน และกำลังใช้ยาMetformin ซึ่งอาจต้องปรับเปลี่ยนการใช้ยา 1 วัน ก่อนทำ CT Scan

-เคยสวนแป้งแบเรียม (Barium Enema) เข้าทางทวารหนักแล้วทำการเอกซเรย์มาก่อนหน้าไม่เกิน 4 วัน เนื่องจากแบเรียมจะปรากฏบนฟิล์มเอกซเรย์ ทำให้เห็นภาพฉายได้ไม่ชัดเจน

-เคยมีประวัติการแพ้สารทึบรังสีที่ใช้ในการทำ CT Scan

ขั้นตอนรับบริการตรวจ CT SCAN โรงพยาบาลมะเร็งลพบุรี

1. เปิด VN ที่ตู้ Kios หรือ เวชระเบียน
2. ตรวจสอบสิทธิ
3. ติดต่อแผนกรังสีวินิจฉัย
4. ซักประวัติคัดกรองเบื้องต้น สอบถามการเตรียมร่างกาย โดยเจ้าหน้าที่รังสีวินิจฉัย
5. ซักประวัติข้อมูลโรคประจำตัว แพ้ยา แพ้อาหาร แพ้สารทึบรังสี การตั้งครรภ์ ข้อควรระวังอื่นๆ ตรวจสอบผลเลือดอย่างละเอียด

***โดยพยาบาลวิชาชีพเฉพาะทางรังสีวิทยา

6. เปลี่ยนเสื้อผ้า เตรียมร่างกาย เช่น ดื่มน้ำ ดื่มน้ำผสมสารทึบรังสี กลั้นปัสสาวะ ตามการตรวจของรังสีแพทย์
7. เตรียมหลอดเลือดดำสำหรับการฉีดสารทึบรังสี
8. เข้ารับการตรวจด้วย CT Scan ตามแผนการรักษาของแพทย์ และตามแผนการตรวจของรังสีแพทย์

***ทำการตรวจโดยนักรังสีการแพทย์

9. หลังรับการตรวจ สังเกตอาการ 30 นาที เพื่อประเมินภาวะข้างเคียง และอาการไม่พึงประสงค์หลังได้รับการฉีดสารทึบรังสี
10. ให้คำแนะนำการดูแลตนเองหลังการตรวจ การสังเกตุอาการแพ้ยา อาการผิดปกติที่ควรพบแพทย์ การตรวจติดตามครั้งต่อไป
11. นำเอกสารผ่านแผนกการเงิน กลับบ้าน
12. รอมาฟังผลตามนัดตรวจติดตามครั้งต่อไป

การปฏิบัติตัวหลังการตรวจ CT Scan ที่มีการฉีดสารทึบรังสีทางหลอดเลือดดำ

1. ควรดื่มน้ำสะอาดวันละ 2 ลิตร
   (ยกเว้นผู้ป่วยที่แพทย์ให้จำกัดปริมาณน้ำ)
2. สังเกตอาการแพ้ที่อาจจะเกิดขึ้นหลังการตรวจทันที หรือหลังการตรวจไม่เกิน 7 วัน ได้แก่ ตุ่มนูนคัน เปลือกตาบวม ปากบวม
3. รับประทานอาหารได้ตามปกติ
   (ยกเว้นในรายที่แพทย์สั่งงดอาหาร)
4. ผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ได้รับยารักษาโรคเบาหวาน ชื่อ Metformin ควรปฏิบัติดังนี้
   4.1 ผู้ป่วยที่มีค่าอัตรากรองของเสียออกจากไตอยู่ระหว่าง 30-44 มิลลิลิตรต่อนาที ควรหยุดยา Metformin 48 ชั่วโมงก่อนการและ 48 ชั่วโมงหลังการตรวจ (ถ้าค่าการทำงานของไตต่ำกว่า 30 มิลลิลิตรต่อนาทีควรปรึกษาแพทย์ก่อนเริ่มรับประทานยา)

4.2 ผู้ป่วยที่มีค่าอัตรากรองของเสียออกจากไตน้อยกว่า 30 มิลลิลิตรต่อนาทีหรือ เป็นโรคไตวายเรื้อรังระดับ 4 ถึง 5 ยาชื่อ Metformin เป็นข้อห้ามใช้เนื่องจากจะทำให้การทำงานของตับลดลงหรือขาดออกซิเจนได้ (กรุณาปรึกษาแพทย์ก่อนเข้ารับการตรวจ)

อาการไม่พึงประสงค์หลังได้รับสารทึบรังสี

แบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ตามความรุนแรงของอาการ

1. ระดับน้อย (Mild) : อาการที่พบได้แก่ คลื่นไส้ อาเจียนเล็กน้อย,ผื่นคัน,ลมพิษเล็กน้อย ,เวียนศีรษะ,หน้าแดง,คัดจมูก, จาม
2. ระดับปานกลาง (Moderate) : อาการที่พบได้แก่ อาเจียนรุนแรง, ลมพิษรุนแรง, หายใจลำบาก, หลอดลมหดเกร็ง, ใบหน้าหรือกล่องเสียงบวม, หน้ามืดเป็นลม,ความดันโลหิตสูง
3. ระดับรุนแรง (Severe) : อาการที่พบได้แก่ ภาวะช็อก,ความดันโลหิตต่ำ, หยุดหายใจ,หัวใจหยุดเต้น,ลมพิษรุนแรง,บวมทั้งตัวหรือหน้าบวม โดยมีอาการหายใจลำบากร่วมด้วย

กรณีมีอาการน่าสงสัย หรือมีภาวะข้างเคียง และอาการไม่พึงประสงค์หลังได้รับสารทึบรังสีที่ได้รับการดูแลจนปลอดภัย และแพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้แล้ว พยาบาลจะโทรเยี่ยมติดตามอาการอีก 1-2 ครั้ง พร้อมให้คำแนะนำ

หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามได้ที่เบอร์ 036-422515 ต่อ 151